

VAN A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK ZIJN NOG BESCHIKBAAR:

1. Drie maanden onder de Sneeuw. - 2. Zwarte Koo. - 4. D. Heks uit de Duinen. - 5. Aan de Molenbeek. - 7. Karel Cogge (De Overstroming aan den IJzer. - 9. De Jonge Vluchteling. - 13. Beter een Lap dan een Scheur. - 14. Harten van Goud. (B. Hans). - 15. Op 't Verdrongen Land van Saaftinge. - 16. De Fee van den K'uisberg. - 17. De Zinneloozen te Gheel. - 18. De Hut op de Heide. - 19. Hugo Verriest. - 20. De Klok van Stuivekenskerke. - 21. De Landlooper. - 22. Een roch Feest. (B. Hans). - 23. Sinterklaas in 't Veerhuis. - 24. Grapjes en Vroolijke Vertellingen. - 25. De Vriezeman. - 26. Verdwaald en Terecht. (B. Hans). - 27. De Jongen van West-Roosebeke. - 28. De Jongens van den Waterkant. (B. Hans). - 29. De Kleine Smokkelaar. (A. De Cort). - 30. De Verdrongen Stad. - 31. Het Weesje van Brugge. - 32. Schoone Daden. - 33. Een plezierige Vacantie. - 34. Nog Grapjes. - 35. Het Kindje van de Zee. - 36. In de Moeren. - 38. De Vlucht in de Koffer. - 39. De Man uit den Toren. - 40. Spreekwoorden en Verhalen. - 43. De Veerman van 't Zwin. - 44. 't Grafje in de Duinen. - 46. Broederlijke (de gebroeders Van Raemdonck). - 47. Brugge en Omgeving. - 48. Eerlijk duurt het langst. - 49. De Klein. Verspieler. - 51. Een lastig Geschenk. - 52. Zonder Ouders. (B. Hans). - 53. Een Kerstfeest in Vlaanderen. - 54. Arme Bedelares. (A. De Cort). - 55. De Verloren Zoon. - 56. In 't bosch van Houthulst. - 57. Nog Gered. (B. Hans). - 58. Uit de Oude Doos. - 59. Dokter Jenner en Jenny. (J. Ten Heuvel). - 60. Moeder Leyer. - 62. De Wees in Londen. - 63. Sinterklaas op de Heide. - 64. De Kinderen van den Zeeloods. (B. Hans). - 65. Bij de Boschkerels. - 66. De Kinderen van den Smokkelaar. - 68. De Landverhuizers. - 69. Leeuwte Van Damme. - 70. Van alles wat. - 71. Nieuwsgierig Aagje. - 72. Een Moedige Kermisjorgen. - 73. Trouwe Vriendschap. - 75. Aan de Kust. - 76. Het Bultje. (B. Hans). - 77. De Pastoor van Lap. scheure. - 78. Samen uit. - 79. De verrassing van Audenaarde. - 81. Een Pak van 't Hart. - 82. Vaderlandsche Verhalen. - 85. De Overwintering op Nova Zembla. - 86. Hoogmoed komt voor den Val. - 89. Hoe Sinterklaas hielp. - 90. In Grooten Nood. (Annie Hans). - 91. Kerstmis aan Zee. - Toch beter Thuis. - 104. Denk aan Moeder. - 110. Robinson Crusoe. - 111. Hendrik Conscience. - 116. Een Blijde Sinterklaas-avond. - 117. Peter Joannes. (B. Steyns). - 121. Hoog Bezoek. - 122. De wonderlijke Zwaan. - 123. Uit bange Dagen. - 125. De Flinkke Baanwachster. - 126. De Kerels van Lampernisse (Zannekin). - 127. Eliza's Vlucht. - 128. De Gelaarsde Kat. - 129. De Dochter van den Blauwer. - 130. In 't Vacantie. - 131. Cered uit de Sneeuw. - 132. Tinneke. - 133. De Helden van Stekene. - 134. Onrechtvaardig Gestraft. - 185. De Apostelbrokken van Rupelmonde. - 136. 't Uilenspiegel. - 137. Oom Tom. - 138. Alfreds Vacantie. - 139. Martha's Avonturen. - 140. St-Niklaas te Mechelen. - 141. Kerstavond van Bertje. - 142. Op 't Oud Kasteel. - 143. De Reis in de Wildernis. - 144. Bij de Kabouters. - 145. De Spionnen op den Toren. - 146. De Jongen van Gaver. - 147. Een jaar van Huis. - 148. De Schat in de Duinen. - 149. Oud Moederke. (C. Maerten). - 150. De Smokkelaars van de Zee. (J. Godderis). - 151. De Brand. - 152. De Schat in de Mijn. (B. Hans). - 153. Het Graf in 't Bosch. - 154. Het Berouw van den Strooper. - 155. 't Kasteel van Hoogdonck. - 156. Van de Hut naar het Paleis. - 157. De Heldhaftige Mijnwerker. - 158. Brave Harten (tooneelstukje). - 159. Karel de Goede. - 160. Na veel Avonturen. - 161. Gered door een aap. - 162. Jan Breydel. - 163. Slag der Gulden Sporen. - 164. Van den dood gered. - 165. Het Bocheljongentje. (J. Melaerts). - 166. De Toovenaar. - 167. Van drie Roovers. - 168. Een jonge Heid. - 169. Jacob van Artevelde. - 170. De Overwinning van Karel. - 171. Genoveva van Brabant. - 172. Een Avontuurlijke Reis. - 173. De Strijd met den Wolf. - 174. Een vreeselijke Avond. - 175. De gevluchte Slaaf. - 176. In de Vliegmaschine. — Richt U voor Kinderbibliotheek tot A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

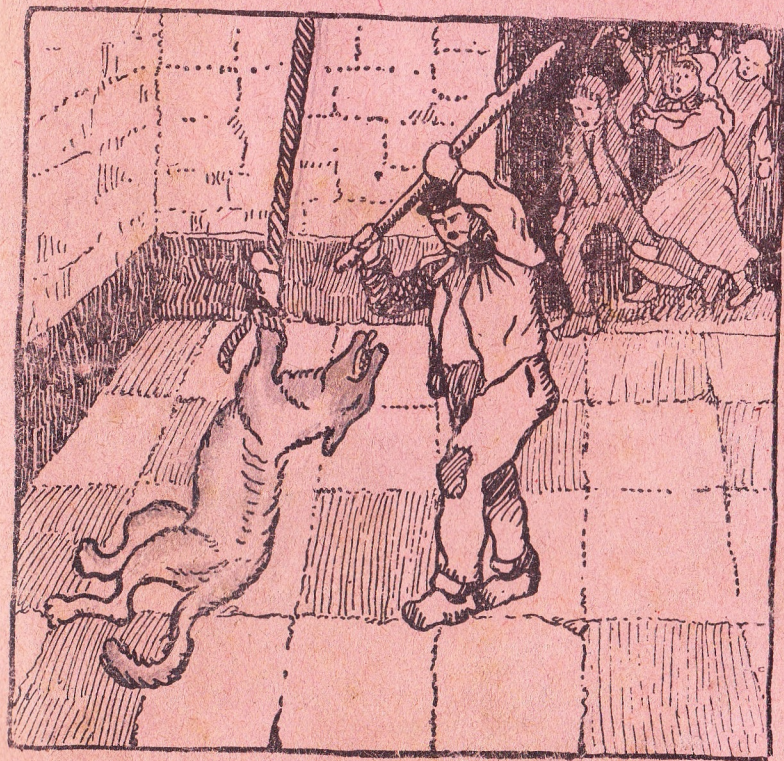
A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

(Tweede druk)

A. HANS.

Nr. 102

Reinaart De Vos

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN - CONTICH

— Prijs 60 centiem —

REINAARTDE VOS

I.

't Was in den tijd. toen de beesten spraken, dat Nobel, de leeuw, de koning der dieren, met de koningin naar Vlaanderen kwam. Het was 't gebruik, dat hij rond Sinksen, zijn onderdanen in een bosch bijeenriep en hun wenschen en klachten hoorde.

En de dieren kwamen af. Alleen Canteclaar, de haan, en Reinaart, de Vos, waren er niet.

Waarom Canteclaar uitbleef zou men al gauw vernemen. En dat de Vos zich niet vertoonde, wekte geen verwondering.

Hij durfde voor den koning niet verschijnen, want hij had te veel kwaad gedaan en was zeker bang voor straf.

Eerst begon Isegrim, de wolf, Reinaart te beschuldigen. De vos had hem altijd geplaagd en zijn kinderen mishandeld. Isegrim zou er een heele week van kunnen vertellen. De andere dieren

wisten het wel, wat hij van Reinaart te verduren had.

— De vos is een dief, riep Courtois, een mager hondje, dat Fransch sprak. Eens in den Winter, toen het bitter koud was en ik groote ellende leed, had ik eens een eindje worst kunnen bemachtigen. Maar Reinaart nam het me af en at het zelf op.

— Maar ge verzwijgt de grootste zaak ! riep nu Tijbaart, de kater, tot Courtois. Ge hadt dat eindje worst van mij gepakt. Ik klaag er niet over, want ik had het zelf gestolen. 'k Kwam eens op een molen, waar de mulder lag te slapen. En ik haalde de worst uit zijn zak. Maar dat is zeven jaar geleden en 't is kinderachtig dat nu nog op te halen.

— Wilt gij Reinaart, nog verdedigen ? vroeg Panser, de bever aan Tijbaart. De vos is een dief en een moordenaar. Nobel, onze koning, heeft den vrede afgekondigd, maar hoe houdt Reinaart dien ? Hij vermoordt kiekens en konijnen. Gisteren nog at hij Cuwaart, den haas, bijna op. Hij zou Cuwaart leeren zingen. De arme haas moest tusschen Reinaarts voorpooten staan en begon de noten te leeren, maar de vos wilde hem de keel afbijten. Gelukkig, dat ik daar juist voorbij kwam en Cuwaart verlost. Zulke valscheit moet streng gestraft worden. Voor een stukje kieken-vleesch zou Reinaart onzen koning verraden.

Isegrim knikte met zijn dikken kop, en zei :

— Reinaart verdient den dood.

Maar nu sprong Grimbert, de das, naar voren. Reinaart was zijn oom.

— 't Is gemakkelijk iemand te beschuldigen, als hij er niet bij is, sprak Grimbert. En we hooren hier veel leugens. En ieder zit nu op zijn kap. En Isegrim weert zich het meest, om hem te belasten. Maar hoe dikwijls hebt gij hem in zijn vel gebeten ?

— Hebt ge dat liegen van uw oom geleerd ? vroeg de wolf nijdig.

— Ik zeg de waarheid, hernam Grimbert. Ha, Isegrim, ge hebt mijn oom dikwijls bedrogen. Weet ge het nog van die kar pladijs ? Reinaart sprong er op en smiet de visch op straat. Gij at ze op, liet de graten liggen en zei spottend, dat die voor Reinaart wel genoeg waren. En wat deedt gij, toen Reinaart een hesp genomen had op een hofstede. Ge zettet er uw grooten muil in. Reinaart vroeg geduldig dat ge iets voor hem zoudt overlaten. En wat hebt ge geantwoord ? De hesp hing aan een wisse Reinaart, knabbel die wisch op » Dat riept ge tegen mijn oom, die dan nog door de honden van den boer in zijn lijf gebeten was. En veel meer is er gebeurd. Maar mijn oom zal de rest zelf wel vertellen. En weet ge waarom hij niet komt. Hij is kluizenaar geworden en leeft in boete. Hij heeft van het heele jaar geen vleesch

meer gegeten. Hij is bleek en mager.

Grimbert had wel heel schoon over zijn oom gesproken. Maar pas was hij klaar of men hoorde groot misbaar. Ieder zag op. Daar naderde door de dreef een triestige stoet. Canteclar, de haan, stapte voorop en sloeg vervaarlijk met zijn vlerken. En aan zijn oogen hield hij een rooden reusdoek, die al nat was van tranen.

Twee zwarte hennen droegen een baar, en daarop lag een doode kip. Twee jonge hanen stapten er naast, den kop in smart gebogen. Achter de baar volgden twee zusters van de doode en ze kermden luid.

Canteclar kwam voor Nobel, den leeuw. Men maakte medelijgend plaats voor hem en de baar.

— O, koning, zei de haan, ik breng u hier het lijk van Coppe, mijn vermoorde dochter. Reinaart heeft ze gedood. Ik had vijftien kinderen, o, koning en koningin, acht sterke zonen en zeven schoone dochters. Wij woonden samen binnen een muur, en twee honden moesten ons bewaken. Reinaart lag dikwijls op den loer. En eens meende hij een mijner kinderen vast te stekken. Maar de honden sprongen op hem toe. Reinaart vluchtte. De honden beten hem nog een stuk uit zijn lijf. Helaas, hij ontsnapte toch nog, en eenigen tijd zagen we hem niet meer. Maar op een morgen kwam hij bij den muur in een grauwe pij en met een staf. Hij bracht mij een brief van u, En

ik moest dien lezen. Er stond in, dat het vrede was in het land. En Reinaart vertelde, dat hij u wilde gehoorzamen en berouw had over zijn kwaad. Hij zou van nu af aan kluizenaar worden en geen vet of vleesch meer eten. Ik geloofde dat. En ik liet mijn kinderen buiten den muur. Ze speelden toch zoo gaarne in de weide. Maar o, wee de valsche Reinaart verscheen en roofde een mijner zonen en verscheurde hem in zijn hol. Nu had hij kiekenvleesch geproefd en wilde er altijd maar meer. Hij was niet te weerhouden. Hij bedroog mij en de honden en van mijn vijftien kinderen, heeft hij er elf vermoord. Het laatste nu Coppe. De honden konden haar lijk nog aan den roover ontnemen. En ik breng u, hier de arme doode, o, koning, om u te bewijzen, hoe de valsche vos bestaat en van u recht te eischen.

— Grimbert, sprak Nobel woedend, wij zien nu, welk een kluizenaar uw oom is. Maar hij zal zijn straf niet ontgaan.

De koning troostte Canteclar en liet Coppe plechtig begraven.

Dan besloot Nobel den vos te gebieden naar zijn Hof te komen, hier in 't bosch. Bruin, de beer, moest de boodschap verrichten.

— Maar pas op, laat u door den valschaard niet bedriegen, vermaande hem de koning.

Bruin was fier, dat hij uitgekozen werd en antwoordde :

— Reinaart zal mij niet bedotten, koning.
Wees gerust, ik breng hem gedwee voor u.

II.

Reinaart woonde in een onderaardsch kasteel, dat Malpertuis heette. Het was afgesloten door een sterke poort.

Bruin kwam er aan en riep :

— Reinaart zijt ge thuis ? Ik kom met een boodschap van den koning gij moet voor hem verschijnen. En als ge weigert, zal hij u laten doden. Volg mijn raad en ga met mij mede !

Reinaart kwam te voorschijn en groette vriendelijk den beer.

— Maar heeft men u gezonden ? vroeg hij. De koning had daarvoor toch een anderen kunnen kiezen. Gij zijt de voornaamste heer van het land. Dus verwacht de koning mij ? Wel, ik zou vanmorgen al gekomen zijn... ik was het vast van plan, maar ik heb me zoo dik gegeten, dat ik moeilijk te been ben. Ik vrees nog, dat mijn buik zal openbersten.

— En wat hebt ge gegeten ? vroeg de beer die een groote gulzigaard was.

— O, een schamele kost, die ik met tegenzin binnen slok, omdat ik niets beters heb : brood met honing.

— Wat, noemt gij honing een schamele kost ? riep de beer uit.

— Ik word er ongemakkelijk van.

— Maar het is de zoetste spijs, die ik ken. Hebt ge er nog, beste Reinaart.

— O, zooveel, dat ge ze met tien en niet kunt opeten...

— Met tien en ! Ik alleen smulde de honing op, al lag ze van hier tot Portugal, snoefde de beer.

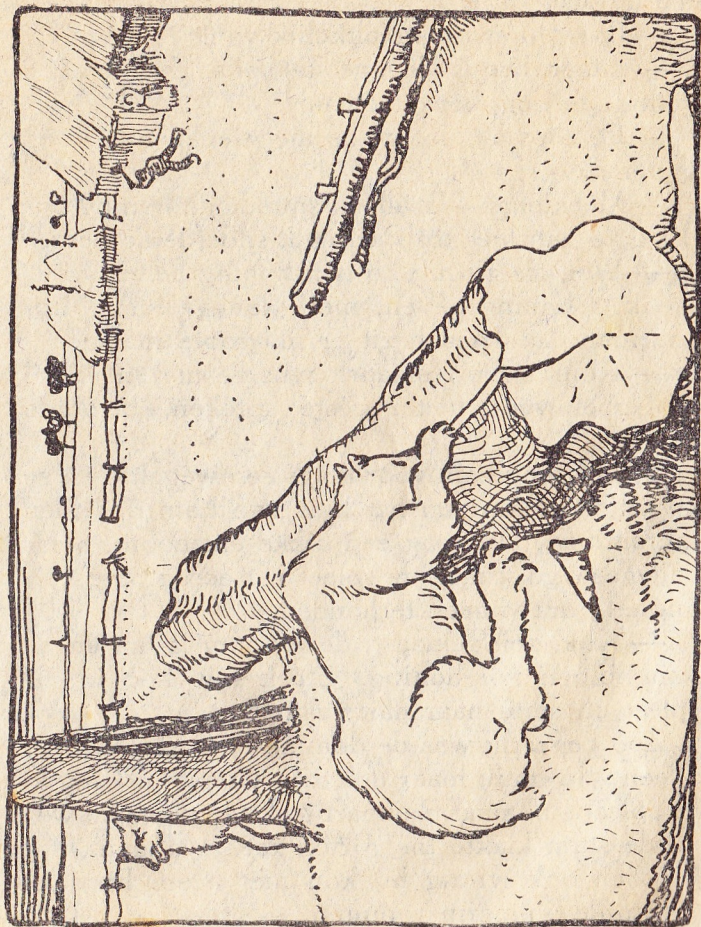
— Wel, als gij mij bij den koning helpen wilt, zal ik u honing geven, meer dan ge lust. Mijn buurman Lamfried bezit er in groote massa.

— Kom, lieve Reinaart, wijs ze me en ik zal bij Nobel voor u ten beste spreken, beloofde Bruin.

De vos ging hem voor langs een wegeltje en ze kwamen weldra aan het huis van Lamfried, den timmerman. Daar lag een dikke eikeboom, reeds half gezaagd. En in de spleet zat een groote spie om het hout vaneen te houden.

— Kijk, zei Reinaart, deze boom is hol en zit van binnen vol honing. Steek uw kop in de spleet en smul naar hartelust.

Zoo begeerig was de domme beer, dat hij niet alleen zijn muil, maar ook zijn voorste pooten in de spleet stak maar Reinaart trok vlug de spie weg en de stam klakte toe. Bruin zat gevangen. Hoe hij zich ook wrong hij kon niet heen. En juist kwam de timmerman buiten.

— Eet er niet teveel, heer Bruin, spotte Rei naart. Ge zoudt u kunnen verslikken. En Lamfried is daar met den drank. Bij een maaltijd moeten ook drinken.

De vos maakte, dat hij ver genoeg wegkwam. om veilig het spel af te kijken. Lamfried, den gevangene ziende liep naar een groep huizen en vertelde, dat hij een beer in zijn macht had. Mannen, vrouwen, kinderen, allen liepen met den timmerman mee, de een met een vork, de ander met een staaf, die met een vlegel of een knuppel. En de vrouwen hadden kobbejagers, bezems, koterhaken, kortom ieder was gewapend. Bruin zag dat leger van vijanden en spande alle krachten in om zich te bevrijden. En het lukte, maar zijn ooren en een stuk van zijn wangen, alsook zijn klauwen bleven tusschen het hout zitten. En de anders zoo fiere beer zag er deerlijk uit. Van de pijn kon hij bijna niet loopen. En 't bloed van zijn kop drupte, verblindde zijn oogen. Zoo konden de dorpelingen hem nog veel slagen geven. Lamfried kapte met zijn bijl, een ander stak met zijn staaf, jongens wierpen steenen. De beer brulde van 't zeer. In zijn wanhoop stootte hij eenige vrouwen omver en 's kosters echtgenoot, Julockje, viel in de rivier.

— Helpt mijn vrouw ! schreeuwde de koster.

Ieder deed zijn best om Julockje te redden, en zoo kon de beer ontkomen. Hij sprong in het wa-

ter en zwom ver weg en krabbelde dan kreunend aan land.

Reinaart had alles afgeloerd. Hij sloop naar het verlaten huis van Lamfried en pakte er een hoen. Dan liep hij langs de rivier en zag den beer liggen.

— Bruin, spotte hij, hebt ge Reinaart niet gezien? Hij moest naar den koning. Maar pas op voor den rossen slimmerik. Hij zou u een poets kunnen spelen. Arme Bruin toch, waar zijn uw ooren gebleven? En waarom hebt ge uw schoenen uitgetrokken?

De beer kon dit niet langer verdragen. Hij gleed weer in den stroom en zwom ver weg. Eindelijk legde hij zich op het strand in de zon. Maar hij moest naar koning Nobel. Hij kon op zijn pooten niet meer staan. Daarom rolde hij zich over den grond. En zoo al buiteland kwam hij in het bosch aan. Eerst wisten de dieren niet, welk gedrocht op zulk een vreemde wijze naderde. De leeuw herkende het eerst den beer. En allen hoorden dan het verhaal. Nobel beefde van woede. Hij zou Reinaart voor de tweede maal dagen. Tijbaart, de kater, moest de vos halen.

— Ik, o, edele koning? vroeg Tijbaart. Als de groote sterke Bruin zoo behandeld werd, wat zal er dan met mij gebeuren. Ik ben klein en zwak.

— Maar gij zijt fel geleerd en met verstand

kan men dikwijls meer bekomen dan met geweld, hernam de koning.

En nu trok de kater op reis naar Malpertuis. Het was avond toen hij er aankwam. De vos ontving hem vriendelijk en de kater deed zijn boodschap.

— O, ik ga gaarne met u mee, zei Reinaart. Bruin kwam het me ook vragen, maar ik wilde dien hoogmoedigen en onbeschoften beer niet vergezellen. Blijf hier slapen en morgen vroeg vetrekken we.

— Laat ons nu gaan, hernam de kater. De maan schijnt en 't is op de heide en in het bosch zoo klaar als bij dag.

— We zouden kwalijk kunnen varen, beste Tijbaart. Men houdt de nachtelijke reizigers dikwijls aan. Blijf hier.

— Wel, goed dan, maar ik heb honger gekregen. Had ik maar een vette muis!

— Eet ge zoo gaarne muizen? Wel, hier **dicht bij woont een koster**, en zijn schuur zit vol muizen. De man wil er voor verhuizen. Ga mee, ge kunt er u dik eten.

— O, breng er me... Ge doet me watertanden, riep Tijbaart.

Ze kwamen aan de schuur. In den leemen muur had Reinaart vroeger een gat gemaakt en langs daar den besten haan geroofd. De zoon van den koster wilde den vos vangen en daarom hing

er nu binnen voor die opening een strop. Reinaart wist dat wel. Hij toonde het gat aan Tijbaart en zei :

— Kruip er door ! Ik hoor de muizen piepen. Eet uw goesting, ik zal hier op u wachten.

De kater aarzelde nog even. Maar dan wipte hij door de opening... recht in den strik. De strop schoof toe om Tijbaart's nek. De kater miauwde van schrik. Hoe meer hij zich weerde, hoe vaster de strop zich spande.

— Smaken de muizen ? vroeg Reinaart. Als Martinet, 's kosters zoon het weet, brengt hij u de saus. Maar waarom zingt ge zoo ? Doet men dat bij den koning, als men eet ?

Martinet hoorde dat geschreeuw in zijn bed. Hij wekte zijn vader, moeder en broers en riep :

— Ik heb den vos al in mijn strik.

Allen liepen naar de schuur. Tijbaart blies vuur en vlam. Martinet smiet hem met een steen een oog uit. De koster sloeg hem deerlijk met een stok. Tijbaart kon het touw doorbijten en vluchten. Reinaart was al weg. En de kater kwam 's anderendaags met één oog voor Nobel. De koning zwoer, dat Reinaart sterven zou. Maar Grimberty, de das, merkte op, dat men volgens de wet iemand drie maal dagen moest.

— Goed en wel, gij spreekt fraai, maar wie durft er nog om dien schelm gaan ? riep Nobel.

Grimberty was bereid zijn oom te halen. Hem

zou toch geen kwaad geschieden. En de das zette uit. Hij kwam in Malpertuis, bij oom Reinaart en tante Hermelijn en de neefjes en nichtjes.

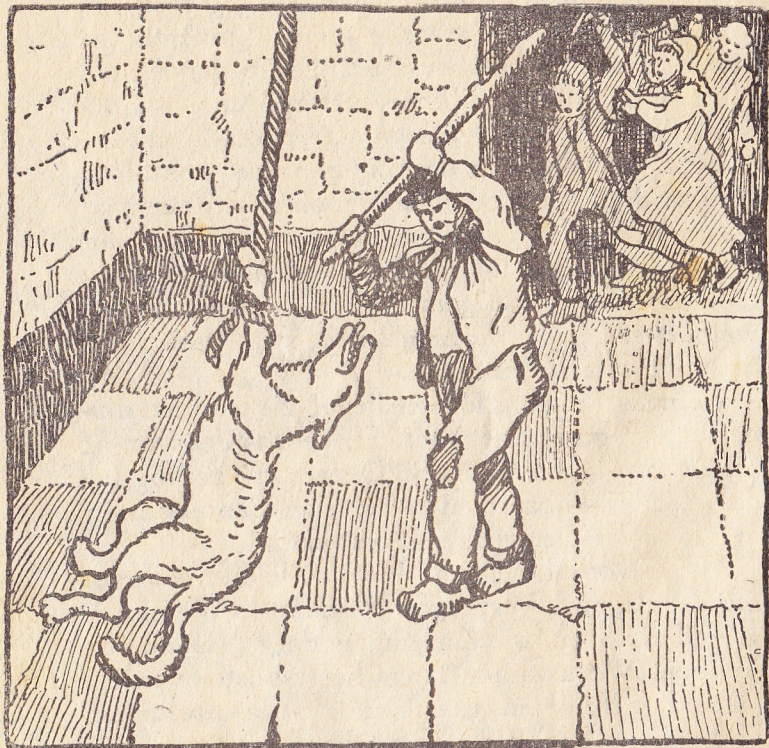
— Oom, ga mee, naar den koning, zei hij. Anders zullen al de dieren uw slot belegeren en vernielen. En gij, en tante en de kinderen, ge wordt allen opgehangen. Ge zijt slim genoeg om u bij Nobel uit moeilijkheden te redden.

— Welnu, ik zal meegaan, besloot Reinaart. Vrouw, pas goed op de kinderen. Let vooral op Reinaardijn, mijn oudsten zoon. 't Stekelhaar staat alzoo schoon aan zijn jongen baard. Reinaardijn zal op mij gelijken. En Rosseel, den kleinen dief, zie ik ook gaarne. En ik bemin al mijn welpkens. Bij den koning zal ik mijn best doen, om mijn straf te ontgaan.

Reinaart kuste allen en begaf zich met Grimberty op weg naar het Hof. En de vos deed nu of hij berouw had over al zijn kwaad. Hij zei tot den das, dat hij Tijbaart en Isegrim en Canteclaar en menig ander dier veel leed berokkende.

— En vooral Isegrim, de wolf, heeft veel over mij te klagen, vervolgde Reinaart. We sloten vriendschap en zouden samen door Vlaanderen trekken. We kwamen langs het klooster van Elmare. Isegrim wilde gaarne de klok leeren luiden. Ik zei hem, dat ik die kunst kende. « O, leer ze mij », vroeg Isegrim. Ik leidde hem in den toren en bond hem met zijn pooten aan 't touw. Ise-

grim luidde nu zoo hard, dat de menschen verschrikt kwamen toegelopen. En ge kunt wel denken, dat de wolf er van kreeg. Later leerde ik hem visschen. Het had fel gevroren en we kwamen op

het ijs. Ik maakte er een gat in en stak er Isegrims staart in. De dommerik meende nu dat de visschen aan zijn staart zouden bijten en hij ze zoo ophalen

kon. Maar zijn staart vroos aan het ijs vast. Er kwam een boer en Isegrim wilde vluchten. Hij kon niet weg, kreeg slagen en liet natuurlijk een stuk van zijn staart aan het ijs achter, toen hij eindelijk los geraakte. Eens waren we in het Walenland. Bij een dokter was een kelder met hespen en ik leidde er Isegrim dor een gat binnen. Hij at zich zoo dik, dat hij niet meer terug kon door het gat. Zijn buik was te veel gezwollen. Ik zag door een venster, dat de meester bezig was een kienken te eten. Vlug sprong ik binnen en snapte het kienken van voor den dokter zijn neus weg. 'k Liep naar den kelder. De dokter mij achterna. Ik weer buiten, maar nu zag de dokter den wolf. Hij riep zijn volk en Isegrim kreeg zooveel slagen, dat hij bloedend neer viel. Ze trokken hem naar buiten. Honden beten lappen uit zijn vleesch. De jongens bonden steenen aan zijn keel. Eindelijk meenden ze dat hij steendood was en ze smeten hem in een gracht. Daar kwam hij toch tot zich zelf. En hij geraakte nog thuis. Maar de dommerik had nog vertrouwen in me. En we gingen weer op reis. Zoo kwamen we weer eens aan een hoeve. En ik maakte hem wijs, dat ik op een zolder vette hoenders wist zitten. Isegrim lekkebaarde al. We kropen op het dak en ik leidde hem bij de schouw. « Ik kan niet zien », zei hij. — « Wees niet bang en kruip in dit gat », antwoordde ik. En waarlijk hij deed het en viel door den schoorsteen tot be-

neden in den haard. Hij verbrandde zich nog in de heete asch en gaf een schreeuw. De menschen in het huis ontwaakten en Isegrim kreeg weer fel slagen. O, ik deed hem nog veel meer aan, en ik heb er waarlijk spijt van, huichelde Reinaart. En ik wil voortaan braaf leven.

Grimbert brak een wisje uit een haag en gaf den vos veertig lichte slagen.

— Dit is uw kastijding, zei hij. En blijf nu bij uw berouw. Dan zal de koning u misschien alles vergeven.

Ze kwamen voorbij een hoeve, waar een haan met kippen liep. Plots schoot de vos op den haan af. Maar Grimbert weerhield hem toch nog en vroeg :

— Is dat nu uw berouw ?

— O, 'k was 't vergeten, zei Reinaart. Maar wees gerust, zoo lang ik leef, zal het me niet meer gebeuren.

Begeerig keek hij toch om en de das had moeite oom Reinaart een nieuwen moord te beletten.

Zoo naderden ze het bosch, waar het Hof vergaderd was.

III.

Al de dieren verzamelden zich rond den koning en keken nijdig naar Reinaart. Maar al was hij Nobels eigen zoon, zoo stout en fier, ging de vos voor den troon staan. Hij maakte een diepe buiging en sprak :

— Edele koning Nobel, ik groet u en betuig, dat gij geen trouwer knecht hebt dan ik. O ik weet wel er staan hier veel vleiers rond u die mij valsel betichten. Maar ge zult hen niet gelooven.

— Zwijg maar gauw stil ! riep de leeuw toornig. Gij zult mij door uw fijn gepraat niet bedriegen. Ge hebt den vrede geschonden.

— Hij heeft mijn kinderen vermoord ! schreeuwde Canteclaar, de haan.

— Houd uw bek, heer Canteclaar, gebod de koning. Laat mij het dien schelm maar zeggen hoe ik hem veracht. Ha, gij dief en misdadiger ! Ge hebt Bruin en Tijbaart machtig veel doen lijden. Maar gij zult het nu aan uw hals voelen.

— Edele koning, is het mijn schuld, dat Bruin honing stal bij Lamfried en daarvoor slagen kreeg ? Waarom verweerde hij zich niet ? Hij is toch groot en sterk genoeg. Maar hij vluchtte laf weg. Tijbaart heb ik willen herbergen. Maar tegen mijn raad ging hij muizen stelen bij den koster. Moet ik er voor boeten, dat hij daar afgeramd werd ? O, koning, gij zijt machtig, en ik ben uw knecht. Ge kunt me koken of braden, ophangen, al wat ge wilt. Alle dieren moeten u gehoorzamen. Maar al sloegt ge me den kop in, het war toch onrecht....

Mar nu regende het klachten. Bruin, de beer, en heel zijn familie, Tijbaart, de kater, Isegrim, de wolf, Tielecijn, de raaf, Panser, de bever, Bruneel

de ezel, Rosseel, de eekhoorn, Boreel, de stier, Canteclaar, de haan, en dan de gans, de kemel, de wezel en nog veel anderen, allen wisten kwaad te zeggen van den vos.

En de koning geloofde hen en hij veroordeelde Reinaart tot de galg. De vos moest opgehangen worden.

IV.

De koning duidde Tijbaart, den kater, Bruin, den beer, en Isegrim, de wolf, aan om den vos op te hangen. Ze moesten de galg gaan gereed maken die wat verder stond.

— Heeren, haast u, sprak Reinaart. Voor mij is het beter de korte pijn dan de lange. En Tijbaart heeft een strop meegebracht uit 's koster's schuur, ofschoon het niet zonder pijn gebeurde. Isegrim, doe uw werk... en denk niet aan uw twee broeders, die ook aan de galg stierven. En jij Bruin, wees fier, ge zijt als beul geboren.

Tijbaart liep vroolijk voorop. Isegrim en Bruin zetten de andere dieren aan, goed op den vos te letten, zoodat hij niet kon vluchten.

— Daar gaan ze, dacht de vos. Maar ik hang nog niet.

Nobel liet op de trompet blazen, om te verkondigen, dat de straf zou uitgevoerd worden.

— Ik kan den dood niet meer ontgaan, zei

Reinaart. Welnu, ik zal moedig sterven. En eerst wil ik mijn kwaad belijden.

— Spreek dan ! gebood de koning.

— O, ik betreur mijn verleden. En toch was ik eens een braaf vosje, zoo'n lief diertje. Zekeren dag speelde ik met een lam. En uit de grap beet ik het in de keel. Ik meende dat niet erg, doch ik beet te diep en proefde bloed... En dat is mijn ongeluk geweest. Ik werd verlekkerd op lammeren en dan op kippen. O, ik handelde wreed. Maar het werd nog erger, toen ik vriendschap sloot met den wolf. Te Basel maakte Isegrim me wijs, dat we familie waren. En we trokken er samen op uit. Hij roofde het groot en ik het klein. Maar ik kreeg nooit mijn deel. Pakten we een os, dan bleef er voor mij maar een been want Isegrim, zijn wijf en telgen vraten alles op. Ik zweeg om twist te vermijden. En ik beminde Isegrim. Nu brengt hij mij ter dood. Och, ellende heb ik toch nooit geleden, want ik bezit een grooten schat, die men op zeven wagens niet kan laden.

— En waar is die schat ? vroeg Nobel, de leeuw, haastig.

— Edele koning, ik wil niets verbergen. Ik moet toch sterven. Had ik dien schat niet geroofd, dan ware gij reeds lang vermoord.

— Reinaart, kreet nu de koningin, zeg ons alles. O, spreek openhartig en oprecht.

— Dat wil ik, koningin, al kost het me veel

Want ik moet verscheidene familieleden verraden, die ik toch zeer lief heb.

— Is het waar wat ge zegt ? vroeg Nobel.

— Koning, ik sta voor den dood. Niets kan me nog redden. Waarom zou ik dus liegen ? Laat al die dieren rond ons zwijgen en hoor me aan.

— Ja, zei de koningin tot Nobel, gebied stilte.

— Dat ieder zwijge ! riep de vorst.

Reinaart sprak op deemoedigen toon :

— O, koning, ik moet eigen familie betichten. Maar ik ken mijn plicht. Mijn vader had den grooten schat van Ermenrik gevonden. En nu werd hij fier. Dadelijk zelf koning worden, daartoe was hij te voorzichtig. Hij zou eerst Bruin op den troon zetten. En de beer, die zeer heerschzuchtig was, gloeide van trots. Met zijn geld kreeg mijn vader ook Isegrim, Tijbaart en zelfs Grimbert in het komplot. En met het geld zou hij allen, die zich tegen zijn plannen verzetten, wel klein maken. De vijf eedgenooten besloten u, o edele koning te vermoorden. Zoo zwoeren ze tusschen Hifste en Gent. En mijn vader liet de anderen veel wijn drinken. Eens toen hij dronken was vertelde Grimbert, de das, alles aan zijn vrouw. Ze mocht er niemand wat van zeggen. Maar ze liep den volgenden morgen met Hermelijne mijn vrouw, naar de heide en babbelde alles over. Hermelijne kwam dadelijk bij mij in het bosch en deelde me dat komplot mee. Ik beefde en rilde en mijn haren

rezen te berge. Ik dacht aan de puiden. Die wilden ook eens een anderen koning. En ze kregen den ooievaar op den troon. Maar de ooievaar at elken dag puiden op. En nog moeten ze zich voor hem verbergen. O, dieren, gij allen, die me hoort, ik vreesde dat gij ook zoo slecht zoudt varen. Konnen wij een zachtmoediger en goedertierener koning wenschen dan onzen edelen Nobel ? En wat ware ons lot geweest, moest de verwaande Bruin de kroon op zijn kop zetten ? Daarom dacht ik lang na, hoe ik vaders heilloos plan kon vrijdelen ! Had ik den schat, dan lag het plan in duigen. Ik bespiedde den listigen oude, dag en nacht, in regen en wind. En eindelijk werd mijn ijver beloond. Op een avond zag ik vaders grijzen kop uit een hol opduiken. Ik hield me doodstil tusschen de varens. Vader kwam uit een hol en loerde of niemand hem zag. Dan dekte hij het hol dicht. En met zijn staart wischte hij zijn voetsporen uit. Zoo leerde ik een list, die ik niet kende. Ik maakte het hol open en kroop erin. En daar vond ik goud en zilver, zooveel als nooit een van u heeft aanschouwd. Veel nachten heb ik, door Hermelijne geholpen, den schat verhuisd naar een ander hol. We gebruikten daarvoor wagen noch kar. O, wat hebben we gezweet en geslaafd ! Zoo heb ik me rijk gestolen. Intusschen liepen mijn vader en Isegrim, Tijbaart en Grimbert Duitschland en de Ardennen af, om soldaten te werven. Al de vos-

sen en dassen, beren en wolven zouden naar Vlaanderen komen om u, o koning Nobel, te bevechten. Ze moesten twintig dagen soldij vooraf ontvangen. Dat vertelde mijn vader op een nieuwe vergadering. En toen ging hij in het hol. Hij vond er munt noch kruis. Ik had den aanslag verijdeld. Vader was zoo wanhopig, dat hij zich ophing en stierf. En Bruin en Isegrim veinsden weer trouw. Ze zitten nu in den raad van den koning en ik moet sterven, al heb ik u gered !

Nobel en zijn vrouw begeerden dat goud en zilver te hebben. Ze namen den vos terzijde en vroegen, waar de schat verborgen was.

— Ik ben niet gek, zei Reinaart. Ik toon dat goud niet aan iemand, die me laat ophangen.

— O, ge zult blijven leven, als ge den koning trouw zijt, beloofde de koningin.

— Dat wil ik, betuigde Reinaart.

— Ik ware een zot mij te laten bedriegen, riep de koning.

— Maar Reinaart bedriegt u niet, verzekerde de koningin. Hij klaagt eigen familie aan.

— Wel vrouw, ik doe altijd uw zin, hernam Nobel. Het is misschien dwaas, maar ik schenk Reinaart het leven.

Hij nam een stroohalm en sprak den vos vrij en liet hem ontbinden. En ook de vos raapte een stroohalm en zei :

— Koning, ik schenk u den schat. Hij is be-

graven bij een groote boom aan den Krekeelpu, in het eenzaam woud van Hulsterloo.

— Ga dan mee en wijs me de plaats, hernam Nobel.

— Edele koning, ik was juist besloten een pelgrimstocht naar Rome te doen. En ge weet, dat zoo iemand zijn reis niet mag veranderen. Als ik van Rome weerkeer, zal ik u naar Hulsterloo geleiden.

Nobel kon zich tegen dat gebruik niet verzetten. En hij moedigde Reinaart tot zijn pelgrimsreize aan. De andere dieren hadden van dit laatste niets gehoord. Nobel ging nu op een steen staan en sprak :

— Ik heb Reinaart alle schuld vergeven. Hij heeft mij een grooten dienst bewezen. Uit berouw over zijn kwaad vertrekt hij ter beevaart. En ieder moet hem eere doen. Wee, wie Reinaart nog belastert. Ge hoort mijn wil.

De dieren keken verbaasd op. En Tielecijn, de raaf vloog naar de plaats waar Tijbaart Isegrim en Bruin alles klaar hadden aan de galg en op Reinaart wachtten.

— Dwazeriken, staat ge daar bij de galg ? riep de raaf. Reinaart is al vrij en hofmaarschalk.

— Ge liegt hilde Isegrim, en met Bruin liep hij naar den koning.

Tijbaart bleef triestig zitten. Hij begreep, dat de vos er zich weer uitgepraat had.

Isegrim en Bruin sprongen woedend voor den troon. En Nobel was zoo boos over hun onbeschoftheid, dat hij ze beiden liet binden erger dan razende honden. Reinaart vroeg aan den koning nog een gunst. Hij had een scharp of reistasch noodig. Die kon men uit het vel van den beer snijden. En alzoo gebeurde.

— Twee paar schoenen zouden me ook wel van pas komen, hernam de vos tot de koningin. Mag ik er twee van Isegrim en twee van zijn vrouw. Die hebben vier schoenen niet zoo noodig. Ze kunnen thuis blijven. En ik moet over rotsen en bergen.

En men stroopte Isegrim 't vel van de voorpooten en de wolvin van de achterpooten, bij beiden van de klauwen tot de knieën. En Reinaart lachte fijn. Tijbaart had wijs gedaan weg te blijven.

Reinaart nam nu afscheid van den koning en de koningin. Hij weende tranen met tuiten. En hij vroeg, dat Cuwaart, de haas, en Belijn, de ram, hem een eind uitgeleide zouden doen.

De vorst en de vorstin gingen mee tot aan den zoom van het woud.

Isegrim en Bruin lagen nog altijd gebonden. En ze leden veel pijn. En dan hun diepe vernedering!

V.

Reinaart kwam met Belijn en Cuwaart voor Malpertuis, zijn kasteel.

— Belijn, zei hij, wacht een letje voor de poort. Cuwaart kan mee binnen gaan om Hermelijn, mijn vrouw, te zeggen, dat mijn lange reis noodig is. De haas kan zoo zoet spreken, en zal Hermelijne bemoedigen en troosten.

Belijn bleef buiten en fier over den lof, trad Cuwaart binnen.

Hermelijn was zeer angstig geweest over haar man. Ze bloosde van vreugde, toen ze hem zag binnen treden.

—O, Reinaart, hoe zijt ge uw straf ontgaan? vroeg ze. En waarom draagt ge die scharpe en dien staf?

— Wel, Lijntje, 'k moest een pelgrim zijn, antwoordde de vos. En met den koning ben ik bevriend. Isegrim en Bruin zitten gevangen. En Nobel heeft me Cuwaart gegeven om er mee te doen wat ik wil, want deze schelm heeft me het eerst verraden.

De arme haas begon te beven. Hij begreep, dat het hier voor hem gevaarlijk was. Hij wilde vluchten. Maar de poort was gesloten. Reinaart en Hermelijn grepen hem vast.

— Belijn, help me! Ze bijten me dood! schreeuwde Cuwaart.

Maar meer kon hij niet zeggen, want de vos beet hem de keel af. En 't was met Cuwaart gedaan.

— Komt, kinderkens, smult, 't is een goede, vette haas, noodigde Rein.

— O, wat is de koning goed, dat hij ons zulke spijsje bezorgt, riep Hermelijn.

— Ja, en hij wil me nog een ander geschenk geven, beweerde de vos. Een galg met een strop. Maar daarin heb ik geen zin. We moeten verhuizen... Doch, ik weet een wildernis, waar we het heel goed zullen hebben. Er is overvloed van boenders, sneppen, patrijzen. En we wandelen er heen. 'k Zal Reinaardijn leeren jagen, zoo goed als zijn vaderke. We moeten er zeven jaar verblijven.

— 't Spijt me toch, dit schoon Malpertuis te verlaten ! kloeg Hermelijn.

— Zoudt ge me dan gaarne zien sterven ? Want nu moet ik op geen genade meer hopen. En ik heb den koning iets beloofd, wat ik niet geven kan : een schat.

Reinaart vertelde nu, hoe hij zich uit het gevaar gered had.

Intusschen werd Belijn, de ram, kwaad, omdat Cuwaart hem zoo lang liet wachten. En gram riep hij :

— Cuwaart, waar blijft ge met uw lange komplementen ?

Reinaart kwam naar buiten.

— Belijn, vroeg hij, wordt ge ongeduldig ?

Cuwaart is mijn vrouw en kinderen aan het troosten. O, ze hebben zooveel verdriet dat ik die lange reis moet aanvaarden. Daarbinnen wordt erg geschreid. Cuwaart zegt, dat ge maar voorop moet gaan.

— Me dunkt, dat ik hem hoorde roepen : « Belijn, help me ! » Wat hebt ge met hem gedaan ?

— Wat zou ik den goeden Cuwaart misdoen ? Hij is familie van me. En ik heb schuld beleden. Maar nu weet ik, waarop ge doelt. Toen mijn vrouw vernam, dat ik zoo ver weg moest, viel ze flauw van schrik. En in zijn angst riep Cuwaart : « Belijn help me, breng lasenis. Hermelijn ligt in onmacht van verdriet ». Maar nu is mijn vrouw weer bij kennis. En Cuwaart spreekt haar moed in, de brave kerel.

— Nu, dan keer ik alleen terug, hernam de ram.

— Wilt ge een boodschap voor me doen ? De koning vroeg dat ik hem nog een briefje zou schrijven. Het is al gereed. O, zeg wilt ge het meenemen ?

— Maar ik heb niets om het in te steken.

— Wel, ik zal u deze pelgrimstasch geven. Ik heb hier scharpen genoeg.

— Dan is het goed.

Reinaart liep terug in zijn kasteel. Van den haas was alleen de kop en de beenderen overgebleven. De vos stak den kop in de tasch van

Bruins vel. En hij ging er mee buiten.

Lachend hing hij de scharpe om Belijns hals

— Hierin zit de brief, zei hij. Maar raak hem niet aan. En toon hem aan niemand. 't Zou u schade kunnen doen. De brief is prachtig opgesteld. Zeg aan den koning, dat gij hem voor gezegd hebt. En ieder zal er u om prijzen ! Cuwaart blijft tot morgen noen.

Blij liep Belijn heen. Ja, hij zou bij Nobel een pluimpje halen.

Reinaart zei tot vrouw en kinderen :

— Nu is het voor ons tijd, want anders staat er ons wat te wachten. O, ik zou Nobels tronie willen zien, als hij den zak opent. Maar dat ware te gevaarlijk.

En de heele vossenfamilie vluchtte heen.

Belijn kwam bij den koning aan, en sprak :

— Edele Nobel, Cuwaart is nog wat gebleven, en ik ben vooruit geloopt om u een brief van Reinaart te brengen. Reinaart schreef zooals ik hem voorspelde. Het doe mij goed of 't doe mij kwaad, mar de vos heeft mijn raad gevolgd. En ik denk, dat gij over den brief zeer tevreden zult zijn.

De koning kon zelf niet lezen. Als er brieven kwamen, moest Botsaert, de klerk, die voor Nobel ontcijferen. Botsaert werd geroepen en met Bruineel, de gans, nam hij den reiszak van Belijns rug. Botsaert tastte in den zak.

— Wat is me dat voor een brief ? riep hij. O, wee, het is de kop van Cuwaart, den haas. Koning ge hebt u weer laten bedriegen !

De koningin gilde van schrik. Nobel boog het hoofd en dan brulde hij zoo vervaarlijk, dat alle dieren op zij stoven.

Tirapeel, de luipaard en familie van den koning alleen waagde het Nobel te naderen.

— Waarom die droefheid ? vroeg hij. Ge stelt u aan alsof de koningin dood ware.

— O, ik heb me schandelijk laten bedriegen door den valschaard. En Isegrim en Bruin deed ik binden.

— Wel, geef hun als vergoeding Belijn, den ram. Die bekend zelf, dat Reinaart zijn raad volgde. En dus is hij schuldig aan Cuwaarts dood. Daarna zullen we den vos vangen en aan den eersten boom ophangen.

— Wel, dat is goed, sprak de koning. Ga gij met Bruin en Isegrim spreken.

Tirapeel begaf zich bij de twee gevangenen en zei :

— Goede vrienden, ik breng u vrede. Nobel heeft spijt u alzoo behandeld te hebben. Maar hij geeft u Belijn en zijn familie en ge moogt met hen doen, wat ge wilt.

— Ik zit liever in het veld dan in de ijzers, zei Bruin.

En hij en Isegrim verzoenden zich met den

koning. Belijn werd opgegeten. Maar Reinaart kon men niet vinden.

De koning bleef nog twaalf dagen om Bruin en Isesgrim groote eer te geven.

Wolven en beren zijn sedert de vervolgers gebleven van rammen en schapen.

En, helaas, veel menschen doen als Reinaart en gaan met bedrog en valsche streken, nu met vleierij en dan met geweld om.

EINDE.